

Nr 210.

Av fröken **Andersson** och herr **Lundqvist**, om ändrade bestämmelser rörande beskattning av äkta makar.

Enligt 52 § 1 mom. kommunalskattelagen skola för äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, Ortsavdrag och beskattningsbar inkomst beräknas gemensamt. Den beskattningsbara inkomsten skall fördelas å makarna efter förhållandet mellan deras i kommunen taxerade inkomster. Vid taxering till statlig inkomstskatt gälla enligt 11 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt motsvarande regler. Fördelningen å makarna skall dock därvid icke avse den gemensamma beskattningsbara inkomsten utan den därå beräknade skatten, vilken fördelas efter förhållandet mellan makarnas taxerade inkomster.

Innebörden av förenämnda bestämmelser är bl. a. att Ortsavdraget för var och en av makarna kommer att variera med hänsyn till den andre makens inkomst. Verkningarna härav uppfattas otvivelaktigt av många skattskyldiga såsom orättvisa. Särskilt uppmärksammas förhållandet då makarna första gången efter ingåendet av äktenskapet skola samtaxeras. Eftersom hustrun i allmänhet har en lägre inkomst än mannen, blir det på henne belöpande Ortsavdraget regelmässigt mindre än det hon hade före äktenskapets ingående. Även om makarnas sammanlagda skatt blir lägre än före äktenskapet, inträffar det ofta att hustruns skatt blir högre.

Någon härande motivering för att fördela Ortsavdraget mellan makarna efter förhållandet mellan deras inkomster synes knappast finnas. Ortsavdragets egentliga funktion är att från beskattning undantaga sådana inkomster som helt sakna bärkraft. Det synes då vara riktigare att det gemensamma Ortsavdraget fördelas med hälften å varje make. Avdragsbelopp, som därvid icke kunde utnyttjas av endera maken, borde givetvis tillgodoföras andre maken. I de fall, då båda makarna hade inkomst överstigande hälften av det gemensamma Ortsavdraget, finge vid den statliga taxeringen skatten uträknas å summan av makarnas beskattningsbara inkomster och fördelas å makarna i förhållande till deras *beskattningsbara* inkomster, icke såsom nu deras *taxerade* inkomster.

En hälftindelning på makarna av Ortsavdraget skulle innebära uppenbara fördelar för taxerings- och uppborðsförfarandet. Metoden skulle innebära, att inkomster för den ene maken, som icke överstege halva Ortsavdraget, ej skulle upptagas till beskattning. Någon skattefördelning mellan makarna skulle icke behöva ske i sådana fall. Det framgår av den redo-

görelse, som 1945 års folkräkning framlagt rörande 1946 års taxering, att antalet fall, då ena maken har endast obetydlig inkomst, är mycket betydande. Under beskattningsåret 1945 hade sålunda i 45 % av de äktenskap, där båda makarna taxerades, endera maken mindre taxerat belopp än 1 000 kronor. Då fördelning av skatten utgör en ganska omständlig och tidsödande procedur, skulle en övergång till ett sådant system innebära en betydande lättnad för taxeringsmyndigheterna.

En hälftindelning av ortsavdraget skulle i samtliga fall, då vardera makens inkomst överstege det gemensamma ortsavdraget, innebära att varje makes beskattningsbara inkomst vore beroende enbart av hans egen inkomst. Sambeskattningsens verkningar ur fördelningssynpunkt skulle då inskränka sig till det inflytande på skattens storlek som progressionen utövade, medan med nuvarande fördelningsgrund ena maken kan få vidkännas ökning av skatten även av den anledningen att hans ortsavdrag reellt sett nedgår. Det skulle sålunda icke uppkomma så stora förändringar som för närvarande i ena makens skatt, om andre makens inkomst ändrades. Detta skulle i sin tur innebära att en förhandsberäkning av skatten för endera maken vid en given inkomst icke erbjöde lika stora svårigheter som nu är fallet. Ur uppbördssynpunkt skulle fördelarna taga sig uttryck däri att preliminära skattetabeller, vilka beaktade sambeskattningsens verkningar för äkta makar som båda hade inkomst, kunde uppgöras med större säkerhet. Tabellerna behövde icke heller bli så omfattande.

Ett hinder för ett genomförande av en sådan ordning, som här föreslås, har hittills varit att s. k. bankning förekommit vid den kommunala beskattningen. I och med att den år 1950 beslutade ortsavdragsreformen träder i kraft fr. o. m. ingången av år 1952, försvinner emellertid detta hinder.

Fördelarna med hälftindelning av det gemensamma ortsavdraget synas oss ur såväl principiell som praktisk synpunkt vara så obestriddliga, att vi anse ändringar i skattelagarna böra omedelbart genomföras.

Under åberopande av vad här anförts anhålla vi,

att riksdagen för sin del ville antaga följande

- 1) *Förslag
till
lag om ändring av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen
den 28 september 1928 (nr 370).*

Härigenom förordnas att 52 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla följande ändrade lydelse.

52 §.

1 mom. Äkta makar, som under beskattningsåret levit tillsammans, taxeras envar för sin inkomst samt mannen

därjämte för boets gemensamma inkomst. Har vid dylik taxering avdrag, som i 46 § 1 och 2 mom. medgives, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den därtill närmast berättigade makens taxerade inkomst, må bristen avräknas å den andre makens inkomst i samma kommun. Skatteplikt enligt 51 § bedömes med hänsyn till båda makarnas sammanlagda inkomst. Ortsavdrag beräknas för varje make till hälften av det belopp, som i 48 § 2 mom. andra stycket sägs, dock att, om Ortsavdrag helt eller delvis ej kan utnyttjas å den därtill närmast berättigade makens taxerade inkomst, bristen må avräknas å den andre makens taxerade inkomst.

2) *Förslag
till
förordning om ändring av 11 § 1 mom. förordningen
den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.*

Härigenom förordnas att 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla följande ändrade lydelse.

11 §.

1 mom. Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, taxeras envar för sin inkomst samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst. Har vid dylik taxering avdrag, varom i 4 § 1 mom. förmåles, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den därtill närmast berättigade makens inkomst, må bristen avräknas å den andre makens inkomst. Frågan om skatteplikt enligt 9 § 5 mom. bedömes med hänsyn till de båda makarnas sammanlagda beräknade taxerade inkomster. Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 8 § 1 mom. andra stycket sägs, dock att, om Ortsavdraget helt eller delvis ej kan utnyttjas å den därtill närmast beräknade makens taxerade inkomst, bristen må avräknas å den andre makens taxerade inkomst. Skatten beräknas efter det sammanlagda beloppet av makarnas beskattningsbara inkomster och fördelas å makarna efter förhållandet mellan nämnda inkomster.

Stockholm den 25 januari 1950.

Ebon Andersson.

R. Lundqvist.
